

HAKIJA

Fingrid Oyj

HAKEMUS

Fingrid Oyj on 19.9.2022 saapuneella hakemuksella hakenut Maanmittauslaitokselta lunastuslain (laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 603/1977) 5 §:ssä tarkoitettua lunastuslupaa pysyvien käyttöoikeuksien lunastamiseen voimansiirtojohtoa varten tarvittaviin hakemuksessa lueteltujen kiinteistöjen alueisiin Siikajoen ja Limingan kuntien alueella. Hakija pyytää, että lunastuksen kohde voidaan jättää lunastuslain 10 §:n nojalla vähemmän tärkeiltä osiltaan lunastustoimituksessa määrättäväksi. Lisäksi hakija pyytää Maanmittauslaitosta antamaan lunastuslain 58 §:n mukaisen ennakkohaltuunottoluvan voimansiirtojohtoon rakentamista varten kaikkien kiinteistöjen osalta.

Fingrid Oyj:n tarkoituksena on uusia 1940-luvulla rakennettu Pikkarala–Siikajoki A 110 kV voimajohto Siikajoen–Sorsaraivion välillä. Nykyinen voimajohto puretaan ja uusi voimajohto rakennetaan samalla johtoalueelle vanhan voimajohdon reitille. Uusittavan voimajohdon pituus on kokonaisuudessaan 27 km.

Hakemuksen mukaan Siikajoen kunnassa sijaitsevalle Siikajoen sähköasemalle on suunnitteilla vähintään 600 megawattia uutta tuulivoimatuotantoa, jonka siirtäminen kulutukseen edellyttää kantaverkon 110 kV verkon vahvistamista alueella. Alueen sähkönsiirtoa ei voida tulevaisuudessa hoitaa nykyisellä kantaverkolla ja jo päätetyillä verkkoinvestoinneilla ilman haitallisia siirtokapasiteettirajoituksia tai vaarantamatta käyttövarmuutta.

Uusittava 110 kV voimajohto alkaa Siikajoen kunnan alueella sijaitsevalta kiinteistöltä Ruukin maaseutuoppilaitos -nimiseltä kiinteistöltä, kiinteistötunnus 748-411-129-0, ja päättyy Limingan kunnan alueella sijaitsevalle Lettolan I -nimiselle kiinteistölle, kiinteistötunnus 425-420-19-44. Johtoalueen kokonaisleveys ei muutu. Rakennusrajoitusalue levenee nykyisestä 30 metristä 50 metriin.

Lunastuksen sisältö ja laajuus oikeuksineen ja rajoituksineen on esitetty hakemuksessa sekä sen liitteissä. Voimansiirtojohtoon sijainti on yleispiirteisesti esitetty hakemuksen liitekartoissa. Pylvästyypin- ja johtoaluepiirustukset ovat niin ikään hakemuksen liitteissä.

SUOSTUMUKSET, LAUSUNNOT JA SELVITYKSET

Hanke kohdistuu hakemuksen liitteenä olevassa maanomistusluettelossa lueteltuihin rekisteriyksikköihin.

Hakija on kuullut kiinteistönomistajia ja käyttöoikeuden haltijoita lunastuslain 8 a §:n mukaisella menettelyllä.

Maanmittauslaitos on lunastuslain 9 §:n mukaisesti pyytänyt lausunnot Limingan kunnalta, Siikajoen kunnalta, Maakunnan liitolta, Museo- ja tiedekeskus Luupilta ja ELY-keskukselta.

Museo- ja tiedekeskus Luuppi on antanut lausunut seuraavaa:
”Linjauksella on tehty riittävä arkeologinen inventointi kenttäkaudella 2021 museon edellyttämällä tavalla. Linjaukselta tai aivan sen välittämästä läheisyydestä tunnetut kohteet ovat Jauholaarinkangas (muinaismuistorekisterin mukainen kohdetunnus 425010041, kuoppakohde) ja Niilonkangas (1000016043, kivikautinen asumuspainanneasuinpaikka). Alle 100 metrin päässä linjasta sijaitsevat kohteet ovat Soperonkangas NW (70801070, asumuspainanne) ja Mustosenkangas (425010003, jätinkirkko). Kohteet on otettu suunnittelussa huomioon sijoittamalla pylväspaikat niin, että ne sijoituvat selvästi kohteiden ulkopuolelle.

Pohjois-Pohjanmaan museo toteaa, että lunastusluvan myöntämiselle ei ole estettä muinaismuistolain (295/1963) osalta.”

”Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa Fingrid Oyj:n kanta-verkon 110 kV verkon uusimisesta välillä Siikajoki-Sorsaraivio rakennetun kulttuuriympäristön osalta.”

Siikajoen kunta, Limingan kunta, Maakunnan liitto ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus eivät antaneet lausuntoa.

Hanketta varten on tehty ympäristöselvitys, jossa erityisiä haittavaikutuksia ympäristölle ei ole todettu.

Ympäristöselvityksessä on annettu ohjeistuksia muun muassa työkoneiden käyttämiseen pohjavesialueella ja työskentelyyn happamien sulfaattimaiden esiintymisalueilla sekä rakennustöiden ajoittamisesta talvikaudelle luonnostaan puuttomilla ja osin uhanalaisilla luontotyypeillä. Lisäksi ympäristöselvityksessä on annettu ohjeistuksia voimajohdon mahdollisten linnustovaikutusten vähentämiseen.

KÄSITTELYRATKAISU *Perustelut*

1.9.2022 voimaan tulleen lunastuslain muutossäädöksen 762/2022 voimaantulosäännöksen mukaan lain voimaan tullessa hallintoviranomaisessa vireillä olevaan tutkimuslupa-asiaan, lunastuslupa-asiaan ja käyttötarkoituksen muuttamista koskevaan asiaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Hakemus on tullut vireille 19.9.2022.

Maanmittauslaitos toteaa, että tässä lunastuslupa-asiassa sovelletaan lunastuslain muutossäädöksen 762/2022 voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Lunastuslupaa on haettu voimajohton uusimishankkeen vuoksi. Nykyinen voimajohto puretaan ja uusi voimajohto rakennetaan samalle johtoalueelle vanhan voimajohton paikalle.

Lunastuslain 5.2 §:n mukaan Maanmittauslaitos on toimivaltainen ratkaisemaan lunastuslupan, kun lunastus tapahtuu voimansiirtolinjan, maakaasuverkoston tai muun näihin verrattavan yrityksen rakentamista varten ja lunastuslupaa ei vastusteta tai kyseessä on yksityisen ja yleisen edun kannalta vähemmän tärkeä lunastus. Jos Maanmittauslaitos ei ole lunastuslain 5.2 §:n mukaan toimivaltainen käsittelemään lunastuslupaa, on sen siirrettävä asia valtioneuvostolle.

Näin ollen Maanmittauslaitos katsoo olevansa toimivaltainen ratkaisemaan haetun lunastuslupa-asian.

Päätös

Maanmittauslaitos on toimivaltainen lunastuslain 5.2 §:n perusteella ratkaisemaan haetun lunastuslupa-asian.

Sovelletut lainkohdat:

Lunastuslaki (603/1977) 5.2 §, 9.4 §

ASIAN RATKAISU

Perustelut

Yleistä

Lunastuslain 4.1 §:n mukaan lunastaa saadaan, kun yleinen tarve sitä vaatii. Lunastuslupaa ei kuitenkaan saa myöntää, jos lunastuksen tarkoitus voidaan yhtä sopivasti saavuttaa jollain muulla tavalla (vaihtoehtosedellytys) taikka jos lunastuksesta yksityiselle edulle tuleva haitta on suurempi kuin siitä saatava hyöty (intressivertailuedellytys).

Yleisen tarpeen vaatimus

Lunastamisen perusedellytys on yleisen tarpeen vaatimus, joka perustuu lunastuslain 4.1 § lisäksi perustuslain 15 §:n omaisuudensuojasäännökseen.

Yleisen tarpeen vaatimuksen täyttymistä ei ole lunastuslain esitöissä tai oikeuskirjallisuudessa tarkasti määritelty vaan yleisen tarpeen edellytyksen täyttymisen on katsottu tapahtuvan tapauskohtaisella harkinnalla ottaen huomioon kunakin ajankohtana vallitsevat olosuhteet ja arvostukset ja näiden varassa muodostunut käytäntö. Yleinen etu ei kuitenkaan ole sama

kuin julkinen käyttö, eli yleinen etu voi täytyä myös muulloin kuin julkisyhteisölle lunastettaessa.

Toisaalta, vaikka lunastaja olisikin yksityinen yhteisö, tulisi lunastuksen tarkoituksen liittyä yhteiskunnan tehtävistöön. Ollakseen yleisen tarpeen vaatima, lunastuksen tulisi hyödyttää joko suoraan tai välillisesti epälukeista ihmisjoukkoa, ei vain tiettyä pientä ihmisryhmää.

Lunastuslaissa ja oikeuskäytännössä on lähdetty siitä, että väylämäiset infrastruktuurihankkeet pääsääntöisesti täyttävät yleisen tarpeen edellytyksen. Tässä tapauksessa yleisen tarpeen edellytyksen täyttymistä puoltaa se, että hakemuksen kohteena oleva voimanjohto on suurjännitelinja (110 kV).

Maanmittauslaitos toteaa, että tässä lunastushankkeessa lunastuslain 4.1 §:n mukainen yleisen tarpeen edellytys täyttyy.

Vaihtoehtoedellytys

Vaikka lunastus olisikin yleisen tarpeen vaatima, ei lunastuslupaa silti saa myöntää, jos lunastuksen tarkoitus voidaan yhtä sopivasti saavuttaa jollain muulla tavalla.

Ajatus vaihtoehtoedellytyksessä on, ettei lunastusta saa liioitella vaan on käytettävä maanomistajan oikeusasemaan mahdollisimman vähän puuttuvaa keinoa, jolla lunastuksen tarkoitus kuitenkin voidaan saavuttaa.

Vaihtoehtoedellytys lunastuksissa voi vaatia näyttöä siitä, että lunastaja on ensin pyrkinyt toteuttamaan hankettaan vapaaehtoisin keinoin eli sopimuksin. Oikeuskirjallisuudessa on kuitenkin katsottu, että väylämäisissä hankkeissa sopimista ei kuitenkaan vaadita, koska neuvottelevien osapuolien suuri lukumäärä voi aiheuttaa huomattavia vaikeuksia sopimiselle sekä lunastusmenettelyllä voidaan taata asianosaisten yhdenvertainen kohtelu. Näin ollen väylämäisissä hankkeissa lunastuksen tarkoitusta ei yleensä voida vapaaehtoisin keinoin saavuttaa yhtä sopivasti kuin lunastamalla (kts. KHO 5443/2016).

Maanmittauslaitos katsoo, että haetut käyttöoikeuden rajoitukset ovat tämän tyyppisille hankkeille tavanomaisia ja lunastuksen tarkoituksen saavuttamiseksi välttämättömiä ja oikeasuhtaisia. Lunastuksen tarkoitusta ei voida yhtä sopivasti saavuttaa millään muulla tavalla ja lunastuslaissa mainittu vaihtoehtoedellytys täyttyy.

Intressivertailuedellytys

Lunastusta ei saa lunastuslain 4.1 §:n mukaan toimeenpanna, jos sen haitta yksityiselle edulle on suurempi kuin sen tuottama hyöty yleiselle edulle.

Yleiselle edulle tuleva hyöty on todettu arvioitaessa sitä, onko hanke yleisen tarpeen vaatima.

Oikeuskirjallisuudessa on todettu, että yksityiselle edulle tulevaksi haitaksi ei voida laskea lunastuksen aiheuttamia suoranaisia taloudellisia menetyksiä, koska ne korvataan täyden korvauksen periaatteella lunastustoimituksessa. Mahdollinen yksityiselle edulle tuleva haitta on jotain muuta. Lunastuskorvaus muodostuu kohteen- ja haitankorvauksesta sekä vahingonkorvauksesta sen mukaan kuin lunastuslaissa säädetään. Hakemuksen liitteissä tai lausunnoissa ei ole tullut esille sellaisia haittoja, joita ei lunastuskorvauksena korvattaisi.

Maanmittauslaitos katsoo, että yleiselle edulle saatava hyöty on suurempi kuin yksityiselle edulle mahdollisesti koituva haitta.

Johtopäätökset

Maanmittauslaitos katsoo lunastettavan hankkeen olevan yleisen tarpeen vaatima eikä sitä voida panna toimeen yhtä sopivasti muilla keinoilla ja sen yleiselle edulle tuoma hyöty on suurempi kuin sen yksityiselle edulle tuottama haitta on.

Näin ollen lunastusluvan myöntämisedellytykset täyttyvät ja lupa voidaan myöntää haetun mukaisesti.

Ennakkohaltuunottolupa

Lunastuslain 58 §:n mukaan, jos töiden kiireellinen aloittaminen tai muut tärkeät syyt sitä vaativat, voi hakija saada oikeuden ottaa haltuunsa lunastettava omaisuus ennen lunastuslain 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua ajankohtaa. Hakija on hakemuksessa pyytänyt ennakkohaltuunottoluvan myöntämistä, koska uuden voimalinjan rakentamisen on tarkoitus alkaa jo tänä vuonna.

Lunastuksen kohteen vahvistaminen lunastustoimituksessa

Hakija on hakemuksessaan pyytänyt, että lunastuksen kohde jätetään lunastuslain 10 §:n mukaisesti lunastustoimituksessa tarkemmin määritettäväksi.

Maanmittauslaitos katsoo, että kyseessä on nauhamainen väylälunastus, eikä lunastettavan käyttöoikeusalueen yksityiskohtainen osoittaminen ole lunastusluvassa tarpeen. Lunastuksen kohde jätetään vähemmän tärkeiltä osin lunastustoimituksessa ratkaistavaksi.

Päätös

Maanmittauslaitos myöntää Fingrid Oyj:lle luvan hakemuksessa tarkoitetulla tavalla lunastamalla rajoittaa käyttöoikeuksia pysyvästi.

Lunastettavat käyttöoikeuden rajoitukset on todettu tämän asiakirjan kohdassa "Myönnetty oikeudet".

Hankkeen toteuttavalla taholla on selvillä olovelvollisuus muissa laeissa (mm. muinaismuistolaki, luonnonsuojelulaki, maankäyttö- ja rakennuslaki, maantielaki, vesilaki) olevista määräyksistä, asetetuista rajoituksista ja vaatimuksista alueen käytölle ja ne on otettava huomioon hankkeen toteutuksessa. Sama koskee myös eri viranomaisten ohjeita ja määräyksiä.

Hakijalle myönnetään lunastuslain 58 §:n mukainen lupa ennakkohaltuunottoon.

Lunastuksen kohde jätetään lunastuslain 10 §:n mukaisesti vähemmän tärkeiltä osin lunastustoimituksessa ratkaistavaksi.

Tässä päätöksessä mainittujen oikeuksien lunastamisen toimeenpano samoin kuin korvausten käsittely tapahtuu lunastuslain mukaisessa lunastustoimituksessa. Lunastustoimitus laitetaan vireille viran puolesta mahdollisimman pian.

Sovelletut lainkohdat:

Mm. lunastuslaki 4 §, 10 §, 58 §

MYÖNNETYT OIKEUDET

Pikkarala–Siikajoki A 110 kV voimajohdon pituus on noin 27 kilometriä. Johtoaukean leveys on 30 metriä. Sen kummallekin puolelle lunastetaan 10 metriä leveät reunavyöhykkeet, joilla kasvavien puiden korkeus on rajoitettu siten, etteivät ne aiheuta vaaraa johdolle.

Voimansiirtojohtoa varten tulee lunastettavaksi seuraavanlainen kiinteistöjen käyttöoikeuden supistus:

- 1) Johtopylväiden rakenteiden väliin ja kolmea (3) metriä lähemmäksi niiden ulkopuolelle ei saa pystyttää minkäänlaisia rakenteita tai laitteita, tavallisia aitoja lukuun ottamatta.
- 2) Aitoja ei saa kiinnittää pylväisiin eikä tukirakenteisiin.
- 3) Ojia tai muita kaivauksia ei saa tehdä eikä tieoikeutta perustaa kolmea (3) metriä lähemmäksi pylväiden rakenteita, etäisyys luettuna ojan tai kaivauksen luhistumattomasta reunasta.
- 4) johtoaukealla kokonaisuudessaan, jonka leveys on 30 metriä, ei saa ilman erityistä lupaa kasvattaa puita eikä rakentaa tai pitää rakennuksia tai kahta metriä korkeampia muitakaan rakenteita tai laitteita, tavallisia aitoja lukuun ottamatta. Rakennuksia ei saa rakentaa 25 metriä lähemmäksi johtoaukean keskiviivaa.
- 5) johtoaukean molemmin puolin erotettavilla 10 metrin levyisillä ns. reunavyöhykkeillä kasvava puu saa johtoaukean reunassa olla enintään 10 metriä korkea ja muulla osalla reunavyöhykettä niin paljon sanottua mittaa korkeampi kuin puun etäisyys on johtoaukean reunasta.

- 6) Johtoaukealla ja sen läheisyydessä ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, josta saattaa aiheutua vaaraa johdon käytölle ja kunnossa pysymiselle.

Näiden supistusten kautta varataan johdon omistajalle seuraavat johdon rakentamisen, käytön, tarkastamisen, kunnossapidon ja uusimisen vuoksi tarpeelliset oikeudet kiinteistöjen käyttöön:

- 1) Oikeus pystyttää ja pitää johtoaukealla voimansiirtojohto pylväineen, johtimineen sekä voiman- ja tiedonsiirtoon liittyvine laitteineen.
- 2) Oikeus suorittaa tarpeellisia mittauksia johtoaukealla sekä suorittaa maadoituksia, joista aiheutuvat työnaikaiset vahingot korvataan erikseen maanomistajille.
- 3) Oikeus pitää johtoaukea vapaana puista, vesoista ja muista esineistä, jotka saattavat vaikuttaa häiritsevästi johdon käyttöön ja kunnossapitoon.
- 4) oikeus poistaa johtoaukealta rakennukset ja muut rakenteet, joiden paikoillaan pystyttämisestä tai sinne pystyttämisestä ei ole erikseen sovittu.
- 5) Oikeus sopivalla tavalla merkitä johtoaukean rajat, niin että ne ovat helposti havaittavissa.
- 6) Oikeus merkitä ne reunavyöhykkeellä sijaitsevat ja erityisestä syystä myös johtoaukean ulkopuolella kasvavat puut, jotka mittansa vuoksi saattavat olla vaarallisia johdon säilymiselle, sekä kaataa tällaiset puut, ellei metsänomistaja itse huolehdi niiden kaatamisesta. Johtoalueen ulkopuolella tapahtuvasta puiden kaatamisesta aiheutuva vahinko korvataan erikseen maanomistajalle.
- 7) oikeus johdon omistajan lukuun työskenteleville henkilöille jalan tai ajoneuvolla liikkua johtoaukeaa pitkin johtopylväältä toiselle sekä sitä varten tehdä sinne väliaikaisia ajoteitä ja rumpuja, tehdä ja kunnossapitää johtoaukealla olevissa aidossa tarpeellisia veräjiä ynnä käyttää hyväkseen johtoaukealle johtavia kiinteistölle kuuluvia teitä ja polkuja sekä tarvittaessa muitakin alueita kulkemiseen jalan tai moottorikäyttöisillä taikka muilla työkoneilla ja ajoneuvoilla.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on päätöksen lopussa.

Maanmittauslaitos

Allekirjoitettu sähköisesti
Reijo Hautamäki
Vastuualuepäällikkö

Allekirjoitettu sähköisesti
Timo Laitinen
Maanmittausinsinööri (DI)

JAKELU

Fingrid Oyj
Limingan kunta
Siikajoen kunta
Museo- ja tiedekeskus Luuppi
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Kiinteistönomistajat

Valitusosoitus

Päätöksen tiedot

Maanmittauslaitoksen 2.6.2023 antama päätös lunastusluvasta, asiattunnus MML 100779/03 04/2022.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava hallinto-oikeudelle määräajan kuluessa ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa henkilökohtaisesti, asiasta käyttäen tai ne voi lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköpostina. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Muutoksenhakuasiakirjojen lähettäminen tapahtuu lähettäjän vastuulla.

Hallinto-oikeutena toimii Pohjois-Suomen hallinto-oikeus. Sen yhteystiedot ovat:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Postiosoite: PL 189, 90100 Oulu
Käyntiosoite: Torikatu 34-40, 90100 Oulu
Puhelin: 029 56 42800
Faksi: 029 56 42841
Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi
Aukioloaika: ma-pe klo 8:00-16:15

Valituskirjelmän sisältö ja liitteet

Valituskirjelmässä on mainittava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valituskirjelmässä on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmään on liitettävä:

- tämä valitusosoitus tai sen jäljennös
- päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta, ellei se käy ilmi tästä valitusosoituksesta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole toimitettu viranomaiselle.

Määräaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaanti-päivää ei lueta määräaikaan. Lunastettavan omaisuuden omistajalla ja käyttöoikeuden haltijalla, joka ei ole kirjallisesti suostunut lunastukseen, määräaika valituksen tekemiseen alkaa siitä, kun päätös on luovutettu vastaanottajalle tai kun vastaanottaja on ilmoittanut vastaanottaneensa päätöksen. Mikäli päätöstä lunastettavan omaisuuden omistajalle ja käyttöoikeuden haltijalle, joka ei ole kirjallisesti suostunut lunastukseen, ei voida toimittaa todisteellisenä tiedoksiantona, toimitetaan päätös yleistiedoksiantona ja tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä ilmoituksen julkaisemisesta maanmittauslaitoksen verkkosivuilla. Muutoin, jollei muuta näytetä, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valitusasian käsittelystä hallinto-oikeudessa peritään oikeudenkäyntimaksu, jonka suuruudesta määrätään valtioneuvoston asetuksella. Voimassa olevat maksut selviävät Internet-osoitteesta: <http://www.oikeus.fi>